

RICHARD
OSMAN

*Mies joka
kuoli*
KAHDESTI

Suomentanut Antti Saarilahti

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Englanninkielinen alkuteos: *The Man Who Died Twice*

Copyright © Richard Osman, 2021

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava, 2022

ISBN 978-951-1-39223-1

OTAVA
KIRJAPAINO

Keuruu 2022

Rubylle ja Sonnylle – olen hyvin ylpeä ja onnekas,
kun saan olla teidän isänne.

Sylvia Finch miettii, kuinka kauan hän voi vielä tehdä tätä.

Hän laittaa jalkaa toisen eteen, ja syksyiset lätäkököt saavat mokkanahkaiset kengät tummumaan.

Kuolema ympäröi häntä kuin ohut usva. Sitä on hänen hiuksissaan, vaatteissaan. Tokihan jokainen ohikulkija huomaa?

Pääseekö hän siitä koskaan eroon? Toisaalta hän toivoo että pääsisi, toisaalta hän pelkää että niin käy.

Milloin viimeksi tapahtui jotain todella hyvää? Jotain, mikä antoi hänelle toivoa?

Kun Sylvia näppäilee oven turvakoodin, aurinko pilkistää pilvien lomasta.

Ja niin hän astuu sisään.

OSA YKSI

Ystävätkin viihtyvät varmasti

I

Seuraavana torstaina...

”Juttelin Ruskin Courtissa yhden naisen kanssa, joka kertoi olevansa laihdutuskuurilla”, Joyce sanoo ja juo viininsä loppuun. ”Hän on kahdeksankymmentäkaksivuotias!”

”Kävelytelineen kanssa näyttää lihavammalta”, Ron toteaa. ”Niissä kun on ohuet jalat.”

”Miksi laihduttaa kahdeksankymmenen kahden ikäisenä?” Joyce päivittelee. ”Mitä yksi makkarapasteija muka haittaa? Kuoleeko siihen? No mihinpä ei kuolisi.”

Torstain murhakerhon viimeisin kokoontuminen on päätynyt. Tällä viikolla on tarkasteltu ratkaisematonta tapausta Hastingsista, jossa lehtimyymälän omistaja tappoi tunkeilijan varsijousella. Hänet pidätettiin, mutta sitten media puuttui peliin, ja yleinen mielipide oli, että hyvänen aika, täytyyhän miehen saada puolustaa varsijousella omaa kauppaansa. Hän vapautui vankilasta pää pystyssä.

Noin kuukautta myöhemmin poliisi sai selville, että murtautuja oli seurustellut myymälänomistajan teini-ikäisen tyttären kanssa, ja omistajalla oli monta pahoinpitelytuomiota, mutta siinä vaiheessa yleisö oli jo siirtynyt muihin aiheisiin. Elettiin vuotta 1975. Silloinhan ei ollut valvontakameroita, eikä kukaan halunnut tehdä asiasta numeroa.

”Luuletteko, että koirasta saisi hyvää seuraa?” Joyce kysyy. ”Ajattelin joko hankkia koiran tai liittyä Instagramiin.”

”En suosittelisi”, Ibrahim sanoo.

”Sinähän et suosittelisi yhtään mitään”, Ron sanoo.

”Yleensä en”, Ibrahim myöntää.

”Koira ei tietenkään olisi iso”, Joyce sanoo. ”Ei minun pölynimurini riitä isolle koiralle.”

Joyce, Ron, Ibrahim ja Elizabeth nauttivat lounasta ravintolassa, joka sijaitsee Coopers Chasen seniorikylän keskellä. Pöydällä on pullo punaviiniä ja toinen valkoviiniä. Kello on noin varttia vaille kaksitoista.

”Mutta älä vain hanki pientä koiraa”, Ron sanoo. ”Pienet koirat ovat samanlaisia kuin pienet miehet: Aina pitää todistella jotain. Räksyttää turhasta, haukkua autoja.”

Joyce nyökkää. ”Jospa sitten hankkisin keskikokoisen? Mitä sanot, Elizabeth?”

”Mmm, hyvä idea”, Elizabeth vastaa, vaikkei oikeastaan kuuntele. Miten kukaan voisi kuunnella saatuaan sellaisen kirjeen kuin hän on juuri saanut?

Hän pysyy toki kutakuinkin kärryillä. Elizabeth on aina valppaana, koska ikinä ei tiedä, mitä syliin saattaa tupsahtaa. Hän on kuullut vuosien saatossa kaikenlaista. Pätjän keskustelua berliiniläisessä baarissa. Juttua venäläiseltä merimieheltä, joka vietti vapaataan Tripolissa. Tällä kertaa on lounasaika torstaina uneliaassa kentiläisessä seniorikylässä, ja näyttää siltä että Joyce haluaa koiran, keskustelua on kehkeytynyt koiran koosta, ja Ibrahimia hanke arveluttaa. Mutta Elizabethin ajatukset ovat muualla.

Kirje oli sujautettu salaa Elizabethin oven alta.

Hyvä Elizabeth,

muistatkohan minut vielä? Ehkä et, mutta voin ihan rehentelemättä sanoa, että arvelen sinun muistavan.

Uskomatonta, miten elämä heittelee, sillä kun tällä viikolla muutin taloon, huomasin että olemme nyt naapureita. Millaista seuraa minulla onkaan! Mietit varmaan, että nykyään tänne päästetään nähtävästi mitä vain vanhoja kantturoita.

Viime näkemisestämme on toki kulunut aikaa, mutta minusta olisi upeaa uudistaa tuttavuutemme näin monen vuoden jälkeen.

Tulisitko drinkille osoitteeseen Ruskin Court 14? Pidettäisiin pienimuotoiset tupaantuliaiset. Jos sopii, miten olisi huomenna kello kolmelta? Ei tarvitse vastata – odotan sinua joka tapauksessa viinipullon kera.

Olisi todella hienoa tavata sinut ja vaihtaa kuulumisia. Paljon on vettä virrannut ja niin edelleen.

Toivottavasti muistat minut, ja toivottavasti näemme huomenna.

*Vanha ystäväsi
Marcus Carmichael*

Elizabeth on hautonut asiaa lakkaamatta.

Hän näki Marcus Carmichaelin viimeksi marraskuun loppupuolella vuonna 1981, hyvin synkkänä ja kylmänä iltana Lambethin sillan luona, kun oli laskuveden aika Thamesjoen varrella ja hengitys huurusi hyisessä ilmassa. Paikalla oli ollut ammattilaisten ryhmä, ja Elizabeth oli komenossa. He saapuivat paikalle valkoisella pakettiautolla, jonka rähjäisessä ulkopinnassa luki *G. Procter – Ikkunat, viemärit, kaikenlaisia huoltotöitä* mutta jonka sisäpuoli pursui nippe-

leitä ja välkkyviä näyttöruutuja. Nuori konstaapeli oli eristänyt osan vuorovesivyöhykkeestä, ja Albert Embankmentin jalkakäytävä oli suljettu.

Elizabeth ja hänen ryhmänsä kapusivat alas kiviportaita, joita peittävä sammal oli tappavan liukasta. Laskuvesi oli jättänyt jälkeensä ruumiin, ja se nojasi sillan alla lähimpään kivi-pylvääseen lähes istuma-asennossa. Elizabeth piti huolen siitä, että kaikki tehtiin asianmukaisesti. Yksi ryhmän jäsen tutki vaatteet ja miehen paksun päällystakin taskut, nuori nainen Highgatesta otti valokuvat, ja lääkäri kirjasi kuoleman. Mies oli selvästikin hypännyt jokeen yläjuoksulla, tai sitten hänet oli työnnetty. Se jäi kuolinsyöntutkijan päätettäväksi. Joku kirjoittaisi kaikesta raportin, ja Elizabeth vain lisäisi nimikirjaimensa sen alareunaan. Sillä siisti.

Paluumatkassa vierähti tovi, kun ruumis piti kantaa sotilaspaareilla ylös samoja liukkaita portaita. Nuori konstaapeli, joka oli innoissaan päästessään auttamaan, kaatui ja mursi nilkkansa, ja sehän siitä vielä puuttuikin. He selittivät, etteivät siinä tilanteessa voineet kutsua ambulanssia, ja mies suhtautui asiaan melko hyvin. Hän sai joitakin kuukausia myöhemmin odottamattoman ylennyksen, joten loppu hyvin, kaikki hyvin.

Kun Elizabethin pikku yksikkö lopulta pääsi Embankmentille, ruumis lastattiin valkoiseen pakettiautoon. *Kaikenslaisia huoltotöitä.*

Ryhmä hajaantui lukuun ottamatta Elizabethia ja lääkäriä, jotka jäivät pakettiautoon, kun vainaja vietiin ruumishuoneelle Hampshireen. Hän ei ollut työskennellyt ennen tämän kyseisen lääkärin kanssa – leveä ja punakka, tummat mutta harmaantuvat viikset – mutta mies oli ihan mielenkiintoinen. Sellainen, joka jäi mieleen. He juttelivat eutanasiasta ja kriketistä, kunnes lääkäri torkahti.

Ibrahim heristää viinilasiaan. ”Joyce, valitettavasti en suosittelen hankkimaan koiraakaan, en pienä, keski-

kokoista enkä suurta. Sinun iässäsi siis.”

”Jaaha, nyt hän pääsee vauhtiin”, Ron sanoo.

”Eliniänodote keskikokoiselle koiralle, sanotaanko vaikka terrierille, kuten jackrussellille, olisi noin neljätöistä vuotta.”

”Kenen mukaan muka?” Ron kysyy.

”Englannin kennelliiton mukaan, Ron, mikäli haluat olla heihin yhteydessä. Haluaisitko olla heihin yhteydessä?”

”En, oikeassa olet.”

”No niin, Joyce”, Ibrahim jatkaa, ”sinähän olet seitsemänkymmentäseitsemän vuotta vanha?”

Joyce nyökkää. ”Ensi vuonna seitsemänkymmentäkahdeksan.”

”Niin, no, sehän on sanomattakin selvää”, Ibrahim sanoo. ”Meidän on siis tarkasteltava, mikä on eliniänodotteesi seitsemänkymmentäseitsemänvuotiaana.”

”Oi, kyllä!” Joyce sanoo. ”Ihania nämä tämmöiset jutut. Kerran kun olin huvilaiturilla, minulle tehtiin tarot-tulkinta. Sain kuulla, että rikastuisin.”

”Tarkemmin sanottuna meidän on tarkasteltava sitä, millaisella todennäköisyydellä eläisit pidempään kuin keskikokoinen koira.”

”Onpa kyllä kumma juttu, ettei Ibrahim ole naimisissa”, Ron sanoo ja ottaa pöydällä olevasta jääastiasta valkoviinipullon. ”Kun on noinkin lipevä kieli. Ottaako joku lisää?”

”Kiitos, Ron”, Joyce sanoo. ”Kaada ihan piripintaan, ettet joudu enää vaivautumaan.”

Ibrahim jatkaa. ”Seitsemänkymmentäseitsemänvuotiaalla naisella on viidenkymmenenprosentin mahdollisuus elää vielä viisitoista vuotta.”

”Tämä on hulvatonta”, Joyce sanoo. ”Minä en muuten rikastunut.”

”Jos siis hankkisit koiran nyt, eläisitkö pidempään kuin se? Kas siinäpä kysymys.”

”Minä eläisin pidempään ihan piruuttani”, Ron sanoo. ”Me istuisimme huoneen vastakkaisissa nurkissa ja tuijottaisimme toisiamme, kunnes toinen heittäisi veivinsä. Minä se en olisi. Vähän niin kuin silloin vuonna seitsemänkymmentäkahdeksan, kun neuvoteltiin British Leylandin kanssa. Heti kun yksi niistä meni vessaan, minä tiesin, että se oli siinä.” Ron naukkaa lisää viiniä. ”Koskaan ei saa mennä vessaan ensimmäisenä. Jorma solmuun, jos on pakko.”

”Voi olla, että eläisit pidempään, mutta yhtä hyvin voi olla, että et”, Ibrahim sanoo. ”Viisikymmentäyksi prosenttia. Se on sama kuin heittäisi kolikkoa, ja minusta sellaista riskiä ei kannata ottaa. Ihminen ei koskaan saa kuolla ennen koiraansa.”

”Onko tuo vanha egyptiläinen sanonta vai vanha psykiatrien sanonta?” Joyce kysyy. ”Vai jotain, minkä sinä juuri keksit?”

Ibrahim kallistaa lasiaan Joyceen päin viestittäen, että viisautta heruu vielä. ”Ihmisen täytyy toki kuolla ennen lapsiaan, koska lapset kasvatetaan pärjäämään ilman vanhempia. Mutta koira on eri asia. Koira kasvatetaan elämään vain omistajansa kanssa.”

”Siinäpä pureskeltavaa kerrakseen. Kiitos, Ibrahim”, Joyce sanoo. ”Kuulostaa tosin vähän hengettömältä. Eikö sinustakin, Elizabeth?”

Elizabeth kuulee, mutta hänen ajatuksensa ovat yhä valkoisen pakettiauton matkassa, ruumiin ja viiksekkään lääkärin seurassa. Tapaus ei ollut ainoa laatuaan Elizabethin uran aikana, mutta se oli tarpeeksi epätavallinen jäädäkseen mieleen – jokainen, joka tunsi Marcus Carmichaelin, olisi samaa mieltä.

”Riko Ibrahimin kaava”, Elizabeth sanoo. ”Hanki koira, joka on jo vanha.”

Ja tässä Carmichael on jälleen, vuosien jälkeen. Mitä hän havittelee? Ystävällismielistä jutustelua? Mukavia muisteloita takkatulen ääressä? Kenpä tietää?

Laskun tuo pöytään uusi tarjoilija. Hänen nimensä on Poppy, ja hänellä on kyynärvarressaan päivänkakkaratatuointi. Poppy on ollut ravintolassa nyt melkein kaksi viikkoa, ja tois-
taiseksi hän ei ole saanut asiakkailta kummoisia arvioita.

”Poppy, olet tuonut meille pöydän kaksitoista laskun”, Ron sanoo.

Poppy nyökkää. ”No kappas, johan on... Olenpa minä höpsö... Mikä pöytä tämä on?”

”Viisitoista”, Ron vastaa. ”Sen voi päätellä tuosta isosta numerosta, joka lukee tuossa kynttilässä.”

”Anteeksi”, Poppy sanoo. ”Tässä kun pitää muistaa ruoat ja kuljettaa ne ja sitten on vielä nämä numerotkin. Kyllä minä vielä opin tämän.” Hän kävelee takaisin keittiöön.

”Hän tarkoittaa hyvää”, Ibrahim toteaa, ”muttei lainkaan sovi tuohon tehtävään.”

”Mutta ihanat kynnet”, Joyce sanoo. ”Moitteettomat. Aivan moitteettomat, vai mitä Elizabeth?”

Elizabeth nyökkää. ”Niin ovat.” Se ei ole ainoa asia, jonka hän on huomannut Poppystä, joka tuntuu ilmaantuneen tyhjästä kynsineen ja lahopäineen. Mutta hänellä on nyt muuta ajateltavaa, joten Poppyn arvoitus saa odottaa.

Hän on kertaamassa jälleen mielessään kirjeen sisältöä. *Muistatkohan minut vielä? Paljon on vettä virrannut...*

Muistaako Elizabeth Marcus Carmichaelin? Naurettava kysymys. Hänhän löysi Marcus Carmichaelin ruumiin laskuveden aikaan Thamesjoen ylittävää siltaa vasten lysähtäneenä. Hän auttoi kantamaan samaisen ruumiin sydänyöllä liukaiden portaiden yläpäähän. Hän istui metrin päässä ruumiista valkoisessa pakettiautossa, jonka kyljessä mainostettiin ikkunanpuhdistuspalveluja. Hän kertoi uutisen kuolemasta Carmichaelin nuorelle vaimolle ja seisoி haudan äärellä miehen hautajaisissa osoittaen siten asianmukaista kunnioitusta.

Joten kyllä, Elizabeth muistaa Marcus Carmichaelin oikein

hyvin. Nyt on kuitenkin aika palata huoneeseen. Asia kerrallaan.

Elizabeth kurottaa valkoviinipulloa. ”Ibrahim, ei kaikki riipu luvuista. Ron, sinä kuolisit kauan ennen koiraa – miesten eliniänodote on paljon lyhyempi kuin naisten, ja sinähän tiedät, mitä lääkärisi on sanonut verensokeristasi. Ja Joyce, tiedät yhtä hyvin kuin minäkin, että olet jo päättänyt asian. Sinä hankit löytökoiran. Jossain tuolla se nyt istuskelee ihan yksin silmät suurina ja odottaa juuri sinua. Et voi vastustaa sitä, ja sitä paitsi siitä tulee hauskaa meille kaikille, joten lopetetaan koko keskustelu.”

Homma hoidettu.

”Entä Instagram?” Joyce kysyy.

”Minä en edes tiedä, mikä Instagram on, joten liity ihmeessä”, Elizabeth sanoo ja juo viininsä loppuun.

Vai että kutsu kuolleelta mieheltä? Tarkemmin ajateltuaan Elizabeth päättää suostua.

”Toissailtana, kun oltiin katsomassa sitä antiikkiohjelmaa”, rikosylikomisario Chris Hudson sanoo rummuttaen sormiaan ohjauspyörään, ”siinä oli yksi nainen, jolla oli semmoiset kannut. No sinun äitisi kumartuu puoleeni ja sanoo –”

Konstaapeli Donna De Freitas iskee päänsä kojelautaan. ”Sir, minä en kestä. En todellakaan kestä. Voisitteko olla edes kymmenen minuuttia puhumatta minun äidistäni?”

Chris Hudsonin kuuluisi opastaa häntä, tasoittaa hänen tietään rikospoliisiin, mutta sitä ei arvaisi kun näkee, miten olemattomalla kunnioituksella he toisiaan kohtelevat – eikä asiaa muutenkaan huomaa siitä ystävyys-suhteesta, joka heidän välilleen kehkeytyi heti heidän tavattuaan.

Donna esitteli hiljattain Chrisin, siis pomonsa, äidilleen Patricelle. Hän ajatteli, että he tulisivat toimeen keskenään. Mutta nyt näyttää siltä, että he tulevat toimeen Donnan makuun vähän liiankin hyvin.

Tarkkailukeikat Chris Hudsonin kanssa olivat ennen haus-kempia. Oli ranskanperunoita, tietovisailua, juoruja uudesta ylietsivästä, joka oli juuri aloittanut työt Fairhavenissa ja lähettänyt vahingossa kuvan peniksestään paikalliselle kauppiaalle, joka kaipasi neuvoa rullakalterien hankintaan.

He nauroivat ja söivät ja paransivat maailmaa.

Mutta entä nyt? He istuvat Chrisin Ford Focusissa loppu-

syksyn iltana ja tarkkailevat Connie Johnsonin vuokraamaa autotallia. Nyt Chrisillä on mukanaan Tupperware-rosia, jossa on oliiveja, porkkanatikkuja ja hummusta. Rasian on ostanut Donnan äiti, hummuksen on tehnyt Donnan äiti ja porkkanatikut on niin ikään leikannut Donnan äiti. Kun Donna ehdotti KitKatin ostamista, Chris katsahti häneen ja totesi: ”Turhia kaloreita.”

Connie Johnson on kylän ikioma huumekauppias. Tai nykyään oikeastaan huumeiden tukkukauppias. Antonion veljekset St Leonardsista olivat hallinneet paikallista huumekauppaa joitakin vuosia mutta katosivat noin vuosi sitten, ja Connie Johnson täytti tyhjiön. Jäi arvuuttelun varaan, oliko Connie vain huumekauppias vai lisäksi murhaajakin, mutta joka tapauksessa johtuu hänestä, että Chrisin ja Donnan viikko on kulunut Ford Focusissa tiiraillen kiikareilla fairhavenilaista autotallia.

Chris on menettänyt painoa, hänellä on uusi kiva kampa ja nykyään myös ikäiselleen miehelle sopivat lenkkarit: hän on tehnyt kaiken sen, mitä Donna oli alusta asti yrittänyt saada hänet tekemään. Donna oli käyttänyt kaikkia keinoja kannustukseen ja taivutellakseen Chrisiä pitämään parempaa huolta itsestään. Mutta näköjään muutoksen motivaattoriksi riitti seksi Donnan äidin kanssa. Täytyy todella varoa, mitä toivoo.

Donna vajoaa takaisin istuimelleen ja pullistaa poskensa. Hän tappaisi yhdestä KitKatista.

”Okei, okei”, Chris sanoo. ”Yritä arvata, mitä näen. Se alkaa k-kirjaimella.”

Donna katsoo ulos ikkunasta. Kaukana alapuolella on rivi vuokrattavia autotalleja, joista yksi kuuluu Connie Johnsonille, Fairhavenin uudelle huumekeisarille. Vai huumekeisarinnalle? Tallien toisella puolella on meri. Pikimusta Englannin kanaali, jonka laineilla välkehtii kuunvalo. Taivaanrannassa, kaukana merellä, näkyy valoa.

”Kalastusalus?”

”Ei”, Chris sanoo ja pudistaa päätään.

Donna venyttelee ja katsoo jälleen autotalliriviä. Huppupäinen hahmo ajaa maastopyörällä Connien tallille ja paukuttaa ovea. Vaimea metallin jyly kantautuu kukkulalle saakka.

”Kuriiri?” Donna ehdottaa.

”Ei”, Chris sanoo.

Donna seuraa katseellaan, kuinka ovi avautuu ja poika astuu sisään. Sama toistuu joka päivä, useita kertoja. Kuriireja tulee ja menee. Lähtee kokaiinin, ekstaasin ja hasiksen kanssa, palaa käteisen kera. Taukoamatta. Donna tietää, että he voisivat ratsata paikan saman tien ja löytäisivät sieltä moivoivan huumesaaliin, tylsistyneen välimiehen pöydän äärestä ja kuriiripojan. Mutta sen sijaan poliisiryhmä on odottanut hetkeään, ottanut valokuvia kaikista paikalla kävijöistä ja seurannut heitä määränpäihinsä koettaen muodostaa täydellisen kuvan Connie Johnsonin toimista. Tarkoituksena on kerätä tarpeeksi todisteita, jotta koko verkosto saataisiin napattua yhdellä kertaa. Hyvällä tuurilla luvassa olisi sarja aamuratsioita. Vähän paremmalla tuurilla he saisivat avukseen taktisen tukiryhmän, joka hajottaisi ovet paineilmakäyttöisellä ovenmurrajalla, ja joku ryhmän jäsenistä olisi sinkku.

”Keltainen takki?” Donna sanoo nähdessään naisen, joka lähestyy pysäköintialuetta kukkulalle vievää tietä pitkin.

”Ei”, Chris vastaa.

Pääpalkinto olisi itse Connie Johnson. Siksi Donna ja Chris ovat täällä. Onko Connie murhannut kaksi kilpailijaansa jäämättä kiinni?

Toisinaan pyörateinien joukossa näkyy tutumpia kasvoja. Vanhempia hahmoja Fairhavenin huumepiireistä. Jokainen nimi kirjataan ylös. Jos Connie murhasi Antonion veljekset, hän ei tehnyt sitä yksin. Ei hän tyhmä ole. Itse asiassa hän huomaa kyllä ennen pitkää, että häntä tarkkaillaan. Sen jäl-

keen toiminnasta tulee vähemmän räikeää ja vaikeammin jäljitettävää. Niinpä poliisi kerää kaiken tarjolla olevan todistusaineiston, kun vielä voi.

Donna säpsähtää jonkun koputtaessa rystysillään hänen sivuikkunaan. Hän kääntyy katsomaan ja huomaa äskeisen naisen keltaisen takin. Ikkunaan ilmaantuvat hymyilevät kasvot ja kaksi kupillista kahvia. Donna panee merkille vaalean hiuspehkon ja punaisen huulipun. Hän avaa ikkunaa.

Nainen kumartuu ja hymyilee. ”No hei. Ei olla tavattu, mutta te taidatte olla Donna ja Chris. Toin teille kahvit huoltoasemalta.”

Hän ojentaa kahvit, ja Donna ja Chris ottavat ne vastaan vilkaistuaan toisiinsa.

”Minä olen Connie Johnson, mutta sen te varmaan tiesittekin”, nainen sanoo. Hän taputtaa takkinsa taskuja. ”Toin myös makkarapasteijaa, jos tekee mieli?”

”Ei kiitos”, sanoo Chris.

”Kyllä kiitos”, sanoo Donna.

Connie antaa Donnalle makkarapasteijan paperipussissa. ”Valitettavasti en ostanut mitään sille poliisinaiselle, joka piileskelee tuolla roska-astioiden takana räpsimässä valokuvia.”

”Hän onkin vegaani”, Donna sanoo. ”Brightonista kotoisin.”

”No, halusin vain esittäytyä”, Connie sanoo. ”Voitte pitää minut ihan milloin vain.”

”Niin pidätämmekin”, Chris sanoo.

”Mikä tuo sinun luomivärisi on?” Connie kysyy Donnalta.

”Pat McGrath, Gold Standard”, Donna vastaa.

”Ihana”, Connie sanoo. ”Okei, työt on tehty tältä päivältä, jos tahdotte kotiin. Ette muuten ole nähneet kahteen viikkoon mitään, mitä en ole halunnut teidän näkevän.”

Chris siemaisee kahviaan. ”Onko tämä tosiaan huoltoasemalta? Oikein hyvää.”

”Siellä on uusi kone”, Connie sanoo. Hän työntää käden takin sisätaskuun, ottaa sieltä kirjekuoren ja ojentaa sen Donnalles. ”Olkaa hyvät. Siinä on valokuvia teistä ja kaikista muistakin poliiseista, joita olette panneet hiiviskelemään. Pilkka sattuu omaan nilkkaan. Ette tainneet nähdä, kun ne otettiin, vai? Muutamaa teistä seurattiin ihan kotiin asti. Donna, sinun treffeistäsi joku päivä sitten tuli aika kiva kuva. Pystyisit parempaan, sen minä sanon.”

”Jep”, Donna sanoo.

”Minä tästä lähdän, mutta olipa kiva moikata teitä vihdoin näin henkilökohtaisesti. Olin halunnut kovasti tavata teidät.” Connie lähettää heille lentosuukon. ”Pidetään yhteyttä.”

Connie suoristautuu ja kävelee pois Ford Focusin luota. Heidän taakseen ilmestyy Range Rover. Matkustajan ovi avautuu, Connie kapuaa kyytiin, ja auto ajaa pois.

”Jaaha”, Chris sanoo.

”Jaaha”, Donna myöntää. ”Mitäs nyt tehdään?”

Chris kohauttaa olkiaan.

”Mahtava suunnitelma, pomo”, Donna sanoo. ”Mikä se sinun näkemäsi asia oli? Se, mikä alkoi k-kirjaimella?”

Chris käynnistää moottorin ja kiinnittää turvavyön. ”Kau niit kasvot. Äitisi nimittäin. Näen ne joka kerta, kun suljen silmäni.”

”Voi hyvä luoja”, Donna parahtaa. ”Minä pyydän siirtoa muualle.”

”Hyvä ajatus”, Chris sanoo. ”Mutta vasta sitten kun ollaan napattu Connie Johnson.”

Joyce

Kunpa tapahtuisi taas jotain jännittävää. Ihan mitä tahansa.

Miten olisi tulipalo, jossa kenenkään ei kävisi huonosti? Olisi vain liekkejä ja paloautoja. Me kaikki voisimme seistä katselemassa termospullojen kera, ja Ron voisi huudella neuvoja palomiehille. Tai syrjähyppy, sepä olisi hauskaa. Mieluiten olisin pääosassa itse, mutta en ole ahne – kunhan siitä nousisi pieni kohu, esimerkiksi ison ikäeron takia tai siksi, että joku tarvitsisi yhtäkkiä uuden lonkan. Jospa se olisi homosuhde? Sellaisia meillä ei vielä ole ollut Coopers Chasessa, ja veikkaan, että se olisi kaikkien mieleen. Tai ehkä jonkun lapsenlapsi voisi joutua vankilaan? Tai tulisi tulva, joka ei kuitenkaan vaikuttaisi meihin? Tiedättehän, millaista juttua minä tarkoitan.

Kun miettii, kuinka moni täällä on kuollut viime aikoina, ei ole ihan helppoa vain palata puutarhahommien pariin ja katsella *Taggartin* vanhoja jaksoja. Vaikka minä kyllä pidän *Taggartista*.

Silloin kun olin sairaanhoitaja, potilaita kuoli koko ajan. Kupsahteli tämän tästä. Älkää käsittäkö väärin – en koskaan tappanut ketään, vaikka se olisi ollut hyvin helppoa. Helpompaa minulle kuin lääkärille. Lääkäreitä pidettiin tarkasti silmällä. Tätä nykyä kai tarkkaillaan kaikkia, mutta lyön vetoa,

että se olisi silti mahdollista jos sille tuulelle sattuisi.

Ibrahim ei tahdo minun hankkivan koiraa, mutta enkö-hän minä saa hänen mielensä muuttumaan. Ei varmasti mene kauaa ennen kuin hän jo alkaa touhottaa, että koira sitä ja koira tätä. Ja hän on takuulla ensimmäisenä jonossa ulkoilutamaan sitä. Olisinpa saanut Ibrahimin käsiini kolmekymmentä vuotta sitten.

Ihan lähellä, rajan toisella puolella Sussexissa on löytöeläinkoti, jossa on kaikenlaista. Kissoja ja koiria tietysti, mutta lisäksi aaseja ja kaneja ja marsuja. En koskaan tullut ajatelleeksi, että marsutkin voivat tarvita pelastamista, mutta kaipa ne voivat. Kaikkihan me tarvitsemme joskus, joten miksipä marsut olisivat poikkeus? Tiesittekö muuten, että Perussa marsuja syödään? *MasterChefissä* sanottiin niin joku päivä sitten. Mainittiin vain, ei siinä oikeasti syöty niitä.

Iso osa koirista tulee Romaniasta – niitä pelastetaan siellä ja tuodaan tänne. En tiedä, miten ne tuodaan, täytyypä kysyä. Vaikea kuvitella lentokonetta täynnä koiria. Isoilla paketti-autoillako sitten? Jotenkin se on ratkaistu. Ron väittää, että ne haukkuvat vieraalla aksentilla, mutta Ron onkin Ron.

Me vilkaisimme löytöeläinkodin verkkosivuja, ja näkisitpä ne koirat. Siellä on yksi nimeltä Alan, johon olen iskenyt silmäni. ”Määrittelemätön terrieri”, lukee profiilissa. Niin olen kuulkaas minäkin, ajattelin sitä lukiessani. Alan on kuusi-vuotias, ja nimiä ei kuulemma saisi muuttaa, koska koirat totuvat nimeensä, mutta minä en kyllä kutsu koiraa Alaniksi, vaikka miten painostettaisiin.

Ehkä saisin suostuteltua Ibrahimin antamaan minulle kyydin ensi viikolla. Hän on viime aikoina hurahtanut autoihin. Huomennakin hän ajaa Fairhaveniin. Hän on todellakin tullut ulos kuorestaan sen jälkeen, kun alkoi tapahtua niitä murhia. Ajeele sinne tänne ja vähän kaikkialle kuin mikäkin Murray Walker.

Ihmettelen vieläkin, mikä Elizabethia vaivasi lounaalla. Hän kuuli muttei kuunnellut. Onkohan Stephenille sattunut jotain? Hänen miehelleen siis? Tai ehkei hän ole vieläkään toipunut Pennyn kuolemasta. Oli miten oli, jotain hänellä on mielessään, ja hän poistui lounaalta määrätietoisena näköisenä. Se tarkoittaa aina ikäviä uutisia jollekulle. Täytyy vain toivoa, ettei itse ole se joku.

Minä olen myös alkanut neuloa. Niinpä, voitteko kuvitella?

Päädyin juttelemaan Deirdren kanssa *Virrkausta & keskustelua* -ryhmässä. Hänen miehensä oli ranskalainen mutta kuoli jokin aika sitten – taisi pudota tikapuilta, mutta saattoi se johtua syövästäkin, en nyt muista. Deirde on neulonut pieniä ystävänauhoja hyväntekeväisyyttä varten ja antanut minulle neulemallinsa. Niitä tehdään eri värisinä riippuen siitä, kenelle nauha annetaan. Vastaanottaja maksaa mitä haluaa, ja kaikki rahat menevät hyväntekeväisyyteen. Minä lisäsin omiini paljetteja. Ohjeessa ei sanota, että pitäisi lisätä paljetteja, mutta minulla on ollut niitä piironginlaatikossani iät ja ajat.

Tein Elizabethille sinivalkopunaisen rannekkeen. Se oli ensimmäinen yritykseni, ja siitä tuli aika rähjäisen näköinen, mutta Elizabeth ei ollut millänsäkään. Kysyin häneltä, mille hyväntekeväisyysjärjestölle hän haluaisi rahojen menevän, ja hän vastasi että Dementiayhdistykselle, ja sen lähemmäs Stepheniä emme ole keskusteluissamme päässeet. En kuitenkaan usko, että hän pystyy pitämään Stepheniä itsellään enää kovin kauaa – dementia kun etenee vääjäämättä, eikä suunta ole koskaan parempaan päin. Voi Elizabeth-parkaa. Ja voi Stephen-parkaa tietysti myös.

Tein ystävänauhan myös Bogdanille. Siitä tuli keltainen ja sininen, koska erehdyin luulemaan, että ne ovat Puolan lipun värit. Bogdan kertoi, että Puolan lippu on punavalkoinen, ja hänhän sen tietää. Hän arveli, että minä ajattelin Ruotsia,

ja saatoimpa ajatellakin. Gerry olisi kyllä korjannut virheeni. Gerry tunsi kaikki maailman liput, niin kuin jokainen kunnon aviomies.

Joku päivä sitten näin Bogdanin käyttävän nauhaa. Hän oli matkalla kukkulan laelle rakennustyömaalle, ja kun hän vilkutti minulle, siinähan se oli hänen ranteessaan jos jonkinlaisien tatuointien päällä. Tiedän, että tämä on höpsöä, mutta en voinut lakata hymyilemästä. Paljetit säkenöivät auringossa ja minä myös.

Elizabeth ei ole vielä käyttänyt omaansa, eikä häntä varsinaisesti voi syyttää. Mutta minä kehityn tässä, ja sitä paitsi Elizabeth ja minä emme tarvitse nauhoja ystävyysmerkeiksi.

Viime yönä näin unta talosta, jossa Gerry ja minä asuimme mentyämme naimisiin. Me avasimme oven ja löysimme uuden huoneen, jota emme olleet nähneet koskaan ennen, ja kaavailimme sille vaikka mitä käyttöä.

En tiedä, minkä ikäinen Gerry oli – hän oli vain Gerry, mutta minä olin nykyinen minä. Kaksi ihmistä, jotka eivät koskaan tavanneet mutta koskettivat ja nauroivat ja laativat suunnitelmia. Ruukkukasvi tähän, sohvapöytä tuonne. Sellaisesta on rakkaus tehty.

Kun heräsin ja tajusin, että Gerry oli poissa, sydämeni murtui uudelleen, ja minä vain itkin itkemistäni. Jos tässä paikassa voisi aamuisin kuulla kaikki kyyneleet, se varmaan kuulostaisi linnunlaululta.